

Департамент освіти і науки Житомирської облдержадміністрації
Вишевицька спеціальна школа Житомирської обласної ради.

В. о. директора школи: *Т.І. Єсипенко*
Т.І. Єсипенко

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Ради закладу
(протокол №1 від
31.08.2020 р.)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Вишевицької спеціальної школи Житомирської обласної ради на 2020 -2021 н. р.

Вишевицька спеціальна школа Житомирської обласної ради працює під девізом: «В кожній дитині є сонце, тільки не треба його гасити» та забезпечує умови для відновлення здоров'я, соціальної адаптації професійної орієнтації дітей, що мають вади інтелектуального розвитку.

Завдання школи – навчити жити,
наша школа – школа життя.
Ми повинні виховувати людину,
здатну створити своє власне життя,
здатну до самовизначення.
Павло Блонський.

Розділ 1. Призначення школи.

Вишевицька спеціальна школа Житомирської обласної ради підпорядковується Департаменту освіти та науки Житомирської обласної державної адміністрації.

Юридична адреса: 12214, Житомирська область, Радомишльський район, с.Вишевичі, вул. Миру, 29. E-mail: internat29@ukr.net.

Вишевицька спеціальна школа Житомирської обласної ради, є юридичною особою, працює відповідно до Статуту, що відповідає вимогам чинного законодавства і затвердженого рішенням 31 сесії Житомирської обласної ради від 25.06.2020 року № 1942.

У своїй діяльності заклад освіти керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», нормативно-правовими актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, Указом Президента України «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді», Указом Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки», Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Наказом Міністерства освіти і науки України «Про схвалення Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді», Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 778, Положенням про спеціальну школу, згідно постанови Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 року № 221, власним Статутом, іншими підзаконними актами.

Спеціальна школа є загальноосвітнім навчально-виховним і корекційно-відновлювальним закладом освіти, який задовольняє потреби дітей з вадами у розумовому розвитку у загальній освіті, соціальній допомозі і реабілітації.

Прийому до спеціальної школи підлягають діти з 6-ти(7-ми) річного віку, що мають порушення інтелектуального розвитку легкого і помірного ступеня.

Зарахування учнів до спеціальної школи-інтернату проводиться до початку навчального року наказом директора на підставі таких документів:

- * направлення відповідного органу управління освітою;
- * заяви батьків або осіб, які їх замінюють;
- * копії свідоцтва про народження дитини;
- * висновку інклюзивно-ресурсного центру;
- * рішення ССД про цілодобове проживання дитини в пансіоні спеціальної школи;
- * особової справи (витягу з особової справи) та документа про наявний рівень освіти (крім дітей, які зараховуються до першого класу);
- * індивідуальної програми реабілітації інваліда (для дитини з інвалідністю);
- * довідок про стан здоров'я дитини: "Медична карта дитини" (ф. № 026/о); витяг з "Історії розвитку дитини" (ф. N 112/о);
- копії "Карти профілактичних щеплень" (ф. N 063/о);
- * довідки закладу охорони здоров'я про те, що дитина не перебувала в контакті з хворими на інфекційні хвороби або бактеріоносіями.

При зарахуванні дітей до школи допускається перевищення вікових норм, встановлених для загальноосвітніх шкіл. I ступінь - початкова школа, що забезпечує початковий рівень загальної освіти (1-4 класи). II ступінь – основна школа, що забезпечує базову загальну середню освіту за спеціальною програмою. Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування знаходяться на повному державному утриманні та користуються пільгами і перевагами відповідно до норм, установлених для цієї категорії дітей, їм виплачуються кишенькові кошти, діти оздоровлюються, в разі працевлаштування випускники отримують відповідні кошти згідно з чинним законодавством.

Тип навчального закладу: спеціальна школа.

В школі планується функціонування 7 класів та 7 виховних груп з цілодобовим проживанням в пансіоні. Планується охопити навчанням 70 здобувачів освіти.

Термін навчання у Вишевицькій спеціальній школі встановлено 9 років:

- *початкова школа* – 1-4 класи – 4 років;
- *основна школа* – 5-9 класи – 5 років.

Головним завданням навчального закладу є:

- забезпечення реалізації права громадян на спеціальну освіту;
- виховання громадянина України;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії;
- виконання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій, звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально адаптованої особистості з усвідомленою позицією;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів;

- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу, людину і суспільство;
- створення спеціальних умов для корекційної спрямованості навчання, відновлення здоров'я, подолання порушень психічного і фізичного розвитку коригування вад розвитку і формування мовлення учнів.
- формування мотивації навчальної діяльності школярів за сучасних умов з урахуванням індивідуальної програми розвитку шляхом спеціально організованого освітнього процесу в комплексі з корекційно-розвитковою роботою;
- активне впровадження співпраці, співдружності, що передбачає повагу до особистості школярів, захищеність їх від образ, катувань, та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, поширення досвіду самоврядування, гуманізація відносин у системі «Керівник – педагоги – батьки- здобувачі освіти».

Розділ 2. Структура навчального року

Відповідно до статті 16 Закону України “Про загальну середню освіту” 2020/2021 навчальний рік починається 1 вересня – Днем знань і закінчується 28 травня.

Заклад працює за п'ятиденним робочим тижнем.

Основні види та форми освітньої діяльності включаються до змісту навчальних програм і реалізуються протягом навчального року.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – з 01 вересня по 24 грудня;

II семестр – з 11 січня по 28 травня.

Впродовж навчального року для здобувачів освіти встановлюються канікули (не менше 30 календарних днів протягом навчального року):

Осінні – з 26 жовтня по 01 листопада;

Зимові – з 25 грудня по 10 січня;

Весняні – з 22 березня по 28 березня.

Відповідно до чинних санітарно-гігієнічних норм режиму роботи закладу освіти тривалість уроків становить:

у першому класі 35 хвилин,

в других – четвертих класах – 40 хвилин,

у п'ятих – восьмих – 45 хвилин.

На базі школи функціонує – 9 гуртків.

Наповнюваність 1-8-х класів і виховних груп встановлюється відповідно до Нормативів наповнюваності класів спеціальних шкіл, виховних груп спеціальних навчальних закладів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 № 128, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06 березня 2002 року за № 229/6517 .

У 2020/2021 навчальному році в 1-8-х класах освітній процес здійснюється українською мовою.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти проводиться за 12-ти бальною системою оцінювання відповідно до Критеріїв, рекомендованих

Міністерством освіти іт науки України, відповідно до рішення комісії із спеціальної педагогіки Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (протокол № 4 від 09.10.2019 року) «Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку» та Критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку». Нові підходи в системі оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти передбачають урахування рівня сформованості предметних, міжпредметних та ключових компетенцій здобувачів освіти, що є дієвим інструментом поліпшення якості спеціальної освіти на основі індивідуальних можливостей дитини.

Ділова документація школи ведеться відповідно до стандартів Державної уніфікованої системи ведення документації, наказу МОН України «Про затвердження інструкції з ведення ділової документації у загальноосвітніх навчальних закладах».

Організуюючи освітній процес, виконуємо цілий ряд важливих функцій:

- діагностично-прогностичну;
- корекційно-розвивальну;
- профілактичну;
- консультативну.

Розділ 3. Цілі та задачі освітнього процесу спеціальної школи

Освітній процес у спеціальній школі має корекційну спрямованість, тому вся робота педагогічних працівників школи спрямована на корекцію недоліків у фізичному, розумовому та мовному розвитку дітей та підготовки їх до життя; на вивчення особливостей психофізичного розвитку кожної дитини, забезпечення правильної організації індивідуальної, корекційно-виховної роботи, сприяння кращій соціальній адаптації здобувачів освіти.

Освітній процес та корекційно-розвиткова робота є складовою режиму дня, додержання якого є обов'язковим для усіх працівників, здобувачів освіти та їхніх батьків або осіб, які їх замінюють.

Загальна мета освіти відображається в державних документах а конкретизується і реалізовується в програмах з окремих навчальних предметів, підручниках, навчальних посібниках для педагогів, дидактичних матеріалах для здобувачів освіти. Крім загальної мети, цілі навчання з кожного предмета, кожного заняття педагог визначає конкретні завдання. При плануванні навчального заняття (уроку) реалізуються три основні групи взаємопов'язаних завдань:

- навчальні – оволодіння знаннями, уміннями, навичками;
- корекційно-розвивальні – розвиток емоційно-вольової, діяльнісно-поведінкової сфери особистості;
- виховні – формування національно-патріотичної, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової, екологічної культури.

Напрямки діяльності школи:

- діагностичне вивчення здобувачів освіти (стосується перших класів та новоприбулих учнів);

- визначення готовності школярів до навчальної діяльності;
- визначення рівня знань, умінь та навичок у відповідності з вимогами певного предмету та класу;
- з'ясування причин труднощів, які виникають у здобувачів освіти під час навчання, виявлення прогалин у шкільних знаннях, уміннях та навичках, внесення коректив спрямованих на усунення цих недоліків у діяльності здобувачів освіти і педагога;
- виявлення здатності школяра використовувати різні види допомоги (практичної, вербальної, загальної, аналітичної, обмеженої, поширеної, глибокої);
- визначення режиму фізичного та розумового навантаження учнів;
- підбір відповідних методів, засобів та шляхів корекційного впливу на особистість, своєчасне визначення нових напрямків роботи з ніймй, прогнозування їх стану, вироблення рекомендації щодо вибору професії;
- надання адресної допомоги здобувачам освіти з психопатоподібними та невротичними станами у подоланні грубих порушень поведінки (імпульсивність - немотивовані дії, спричинені якоюсь раптовою причиною; схильність до афекту - сильний і відносно короткочасний емоційний стан з втратою вольового контролю; розгальмованість, кволість, розсіяність, адиномічність; патології потягів;
- надання корекційної допомоги дітям, які відстають в засвоєнні навчального матеріалу з основних предметів, рекомендації вчителям навчати їх за індивідуальним планом (списки таких дітей розглядаються на засіданні ШПМПК) Особливості організації роботи з дітьми, які мають проблеми особистісного розвитку, полягають в тому, що вони потребують постійного всебічного систематичного вивчення. Це питання вирішуються педагогічним колективом під керівництвом психолого-медико-педагогічної комісії школи-інтернату.

Здобувачі освіти тільки тоді тягнуться до знань, коли є мотивація до навчальних дій або навчальної діяльності в цілому. З метою формування позитивної мотивації здобувачів освіти до навчальної діяльності, розвитку потреби в знаннях та інтересу до оволодіння ними, педагоги використовують різноманітні технології, форми, методи та прийоми для створення «Ситуації успіху».

Розділ 4. Навчальний план та його обґрунтування.

На виконання статті 64 Закону України «Про освіту», з метою впровадження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392, освітній процес у спеціальній школі здійснюється відповідно до освітньої програми, розробленої закладом освіти на основі типових освітніх програм спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Освітня програма спеціальної школи затверджується педагогічною радою.

Школа працює за навчальними програмами, підручниками і посібниками, що мають відповідний гриф Міністерства освіти і науки України, рекомендовані інститутом спеціальної педагогіки НАПН України. У випадках, коли здобувачі освіти мають ускладнені вади психофізичного розвитку, дисграфію, дислексію, акалькулію і не можуть засвоїти програму з окремих предметів, педагогічна рада школи за поданням шкільної психолого-медико-педагогічної комісії приймає рішення про переведення таких дітей на навчання за індивідуальними навчальними програмами.

Індивідуальні навчальні програми розробляються вчителем на основі навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, та освітньої програми закладу освіти, розглядаються педагогічною радою і затверджуються директором школи-інтернату. Навчальні досягнення таких здобувачів освіти оцінюються за обсягом матеріалу, визначеного індивідуальною навчальною програмою.

Режим роботи школи встановлюється закладом освіти з урахуванням особливостей організації освітнього процесу відповідно до контингенту вихованців та погоджується з Департаментом освіти Житомирської обласної державної адміністрації і управлінням Держпродспоживслужби у Радомишльському районі.

Спеціальна школа здійснює освітній процес за класно-урочною формою навчання.

Вивчення навчальних предметів забезпечує всебічний розвиток та соціально необхідний для кожного школяра рівень знань, умінь і навичок. Водночас у школі в процесі навчання і виховання розв'язуються соціальні завдання: максимальне подолання дефектів розумового і фізичного розвитку, їх компенсація і корекція. Тому освітня програма спеціальної школи включає, окрім інваріантної та варіативної складових, ще й корекційно-розвиткову частину.

Типову освітню програму для 1-х класів для дітей з інтелектуальними порушеннями розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Концепції Нової української школи, Державного стандарту початкової освіти, з урахуванням Типових освітніх програм, сучасних досягнень та спеціальної педагогіки та психології щодо навчально-пізнавальних можливостей дітей з інтелектуальними порушеннями.

Зміст програми має потенціал для формування у школярів з інтелектуальними порушеннями таких **ключових компетентностей**:

- *володіння державною мовою*, що передбачає елементарні уміння та навички (в межах мовленнєвих можливостей) усно і письмово висловлювати свої думки, усвідомлення ролі мови для спілкування та культурного самовираження;
- *можливість спілкуватися рідною мовою* (в межах пізнавальних можливостей), що передбачає використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади;
- *математична компетентність*, що передбачає застосування (в межах пізнавальних можливостей) математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

- *компетентності у галузі природничих наук*, що передбачають формування пізнавального досвіду, прагнення самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- *соціально-трудової компетентності*, що передбачає формування трудових умінь та навичок, що забезпечують подальшу здатність до успішного опанування основ професійно-трудової діяльності, набуття навичок практичної життєдіяльності;
- *екологічна компетентність*, що передбачає сформованість уявлень щодо екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання та збереження природних ресурсів;
- *інформаційно-комунікаційна компетентність*, що передбачає опанування елементарними основами цифрової грамотності для розвитку і спілкування, можливість безпечного використання інформаційно-комунікаційних засобів у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- *навчання впродовж життя*, що передбачає опанування життєво необхідними базовими уміньми і навичками, що сприятимуть подальшій соціальної адаптації та інтеграції в суспільство;
- *громадянські та соціальні компетентності*, що передбачає уміння діяти (в межах своїх можливостей) в життєвих ситуаціях, ідентифікувати себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
- *культурна компетентність*, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості, формування навичок культури поведінки в соціумі;
- *основи фінансової грамотності*, що передбачає формування уявлень про грошові одиниці, необхідні для здійснення та організації побутової життєдіяльності, залучення до сфери соціально-побутової та елементарної економічної діяльності.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: спілкуватися, взаємодіяти та співпрацювати з дорослим та однолітками, сприймати інструкції та навчальні завдання, керувати емоціями, регулювати власну поведінку.

Мовно-літературна галузь

Основна **мета мовно-літературної** галузі полягає у формуванні ключової *комунікативної компетентності* молодшого школяра, яка виявляється у здатності успішно користуватися мовою (всіма видами мовленнєвої діяльності) в процесі спілкування, пізнання навколишнього світу, вирішення життєво важливих завдань. *Інтегрований курс «Навчання грамоти»* - важлива складова загального змісту початкової освіти дітей з інтелектуальними порушеннями, оскільки мова є не тільки окремим навчальним предметом, а й основним засобом опанування всіх інших шкільних дисциплін.

Математична галузь

Математика - один з основних предметів, що вивчається у спеціальних закладах загальної середньої освіти I ступеня для дітей з інтелектуальними порушеннями.

Оволодіння математичними поняттями спрямоване на те, щоб сформувати та розвинути в здобувачів освіти соціально-адаптивні навички та життєву компетентність, що у свою чергу сприятиме підвищенню рівня їхніх адаптаційних можливостей та самостійності.

Інтегрований курс «Я досліджую світ»

(«Громадянська та історична», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Природнича» освітні галузі)

Зазначені освітні галузі можуть реалізовуватись окремими предметами або в інтегрованому курсі за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузєва; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії здобувачів освіти. Для розв'язання школярами практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Технологічна галузь. Трудове навчання

Головними завданнями технологічної освітньої галузі у початковій школі для дітей з інтелектуальними порушеннями є:

- залучення здобувачів освіти до різних видів трудової діяльності, формування вмінь для створення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий результат;
- формування у здобувачів освіти культури праці та побуту, навичок раціонального ведення домашнього господарства, задоволення власних потреб та потреб інших, відповідальності за результати власної діяльності;
- формування вміння ефективно використовувати природні матеріали з турботою про навколишнє середовище;
- створення умов для практичного і творчого застосування традицій і сучасних ремесел.

Зміст освітньої галузі «Технології» для навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку реалізується через навчальний предмет «Трудове навчання».

Мистецька галузь. Мистецтво.

Головними завданнями мистецької освітньої галузі (образотворче мистецтво, музичне мистецтво) у початковій школі для дітей з порушеннями розумового розвитку є:

1. Формування уявлень про образотворче мистецтво, його специфічні засоби художньої виразності, образну мову різних видів і жанрів візуального мистецтва, ознайомлення з його роллю у житті людей.
2. Засвоєння основ образотворчого мистецтва й оволодіння елементами художньо-образотворчої граматики й засобами виразності у процесі практичної діяльності.
3. Розвиток адекватного емоційно-естетичного ставлення до предметів і явищ навколишнього світу й творів образотворчого мистецтва, інтересу та потреби до художньо-творчої діяльності, здатності до сприймання, розуміння і відтворення художніх образів.

4. Корекція недоліків пізнавальної діяльності, моторно-рухової сфери, розвиток сенсорних здібностей.
5. Виховання основних моральних якостей особистості, морального ставлення до оточуючого світу, до людей, до себе.

Завдання (освітні, виховні та розвивальні) спрямовані на формування базових освітніх компетентностей та загальний естетичний розвиток здобувачів освіти:

- збагачення емоційно-естетичного досвіду здобувачів освіти, підведення їх до розуміння художньо-образної суті музичного мистецтва в його найпростіших втіленнях;
- сприяння розвитку образного мислення, уяви, загальних та музичних здібностей здобувачів освіти;
- виховання ціннісного ставлення до музичного мистецтва, введення здобувачів освіти у світ добра й краси, що є у музичних творах, засвоєння ними знань про особливості художньо-образної мови музичного мистецтва.

Фізкультурна галузь. Фізична культура

Важливим завданням освітнього процесу є забезпечення здоров'язбереження школярів з інтелектуальними порушеннями, як вагомого аспекту оптимізації їх подальшої соціальної адаптації. Для забезпечення всебічного розвитку дітей шкільного віку з особливими освітніми потребами, суттєве значення має здоровий спосіб життя та його складники, особливо - оптимальний режим організованої фізкультурної рухової активності, який сприяє формуванню здоров'я, підвищенню адаптаційного потенціалу здобувача освіти. У зв'язку з цим набуває актуальності питання оптимізації навчання школярів з інтелектуальними порушеннями, що відповідає умовам запровадження концепції Нової української школи.

В основу типової **освітньої програми спеціальних закладів I ступеня** (4 класи) покладено систематизація матеріалів Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами наступних освітніх галузей: «Мови і літератури», «Математика», «Природознавство», «Суспільствознавство», «Здоров'я і фізична культура», «Технології», «Мистецтво».

Освітня галузь «Мови і літератури» реалізується через навчальні предмети «Українська мова (мова і літературне читання)».

Освітні галузі «Математика», «Природознавство» реалізуються через однойменні навчальні предмети, відповідно, – «Математика», «Природознавство».

Освітня галузь «Суспільствознавство» (4 класи) реалізується навчальним предметом «Я у світі».

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальними предметами «Основи здоров'я» та «Фізична культура».

Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється в рамках курсу «Основи здоров'я» та інтегрується частково у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових типових навчальних планів.

Освітня галузь «Технології» реалізується через предмет «Трудове навчання».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується навчальними предметами «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

Інваріантна складова навчальних планів для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Формування особистісних якостей дитини, розвиток і корекція всіх психічних процесів, сприяння психологічній адаптації та соціальної реабілітації дітей.
2. Розвиток та подолання порушень усного та писемного мовлення.
3. Корекція та розвиток рухових порушень та недоліків фізичного розвитку, формування вмінь диференціювати рухи відповідно до ступеня мускульних навантажень, темпу рухів, підпорядкування рухів музиці.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи: розвиток мовлення, соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізична культура, ритміка.

Навчальний план дає цілісне уявлення про **зміст і структуру другого рівня** освіти (5-8 класи), встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх спеціальних закладів загальної середньої освіти, у яких навчаються діти з особливими освітніми потребами незалежно від їх підпорядкування, видів і форм власності, та варіативну складову, якою передбачені додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття.

Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти складається з семи освітніх галузей: «Мови і літератури», «Математика», «Природознавство», «Суспільствознавство», «Мистецтво», «Технології», «Основи здоров'я і фізична культура».

Освітня галузь «Мови і літератури» в навчальному плані реалізується через навчальні предмети: «Українська мова», «Українська література».

Освітня галузь «Математика» реалізується через навчальні предмети: «Математика» (5-8 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями).

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через навчальні предмети: «Природознавство» (5-8 класи - для дітей з інтелектуальними порушеннями), та «Географія» (6-8 класи - для дітей із інтелектуальними

порушеннями), «Фізика і хімія у побуті» (7-8 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями).

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується через навчальні предмети: «Історія України» (7-8 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями), «Я у світі» (5 клас для дітей з інтелектуальними порушеннями).

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через навчальні предмети: «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво» (5-8 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями).

Освітня галузь «Технології» реалізується через навчальні предмети «Трудове навчання», «Інформатика» (5-8 класи).

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальними предметами «Основи здоров'я» (5-8 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями) та «Фізична культура» (5-8 класи). Фізичний розвиток здобувачів освіти забезпечується шляхом проведення уроків фізичної культури, занять з ритміки, лікувальної фізичної культури.

Навчальний план для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти і реалізується через курси для дітей з інтелектуальними порушеннями: «Соціально-побутове орієнтування», «Розвиток мовлення», «Лікувальна фізкультура», «Ритміка».

Предмети та курси за вибором визначаються спеціальним закладом загальної середньої освіти у межах гранично допустимого навчального навантаження з урахуванням інтересів та потреб здобувачів освіти, а також рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу освіти.

Варіативна складова навчального плану використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми програми предмету здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який затверджується директором закладу освіти та погоджується заступником директора з навчально-виховної роботи. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;
- запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (українська мова, математика, географія рідного краю, вибір професій тощо);
- індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також завдяки запровадженню в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб здобувачів освіти, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Навчання дітей з помірними інтелектуальними порушеннями здійснюється за спеціальними навчальними програмами та (або) за індивідуальною програмою. Допускається адаптація змісту освіти до пізнавальних можливостей здобувачів освіти, що виявляється у зменшенні обсягу матеріалу, його спрощенні за характером та структурою.

Навчальні плани для спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами обов'язково включають години корекційно-розвиткових занять, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти і реалізується через курси:

для дітей з інтелектуальними порушеннями за вибором вчителя: «Соціально-побутове орієнтування» «Лікувальна фізкультура», «Розвиток мовлення»;

Корекційно-розвиткові заняття проводять педагоги спеціального закладу загальної середньої освіти: вчитель-дефектолог, вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель музичного мистецтва.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження здобувачів освіти.

Збереження здоров'я дітей належить до одного з головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової та повної загальної середньої освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

Варіативною складовою передбачені додаткові години на вивчення предметів інваріативної складової, індивідуальні, групові заняття та забезпечено викладання регіонального компоненту варіативної складової.

Вони проводяться в другій половині дня і регламентуються окремим розкладом.

Додаткові години на освітні галузі, індивідуальні та групові заняття розподілено відповідно до потреб здобувачів освіти та проблеми, над якою працює заклад.

Додатковий час на предмети варіативної складової, індивідуальні та групові заняття в початкових класах розподілені наступним чином:

1 клас

2 години – індивідуальні заняття;

4-і класи

по 1 годині – індивідуальні заняття;

Всього: 4 години.

Додатковий час на навчальні предмети варіативної складової, факультативи, індивідуальні заняття та консультації в 5-8 класах розподілені наступним чином:

5 клас

1 година – індивідуальні заняття з математики;

6 клас

1 година – індивідуальні заняття з української мови та літератури;

7 клас

1 година – індивідуальні заняття з української літератури;

8 клас

1 година – індивідуальні заняття з історії.

Всього: 4 години.

Трудове і професійне навчання.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 року № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (пансіонів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 09 жовтня 2002 року № 572 при проведенні уроків з трудового навчання у 5-8 класах здобувачі освіти класу діляться на дві групи з наповнюваністю не менше 4 здобувача освіти у кожній групі.

Трудове і професійне навчання здобувачів освіти 5-8 класів організовується з метою інтеграції та соціальної адаптації здобувачів освіти у суспільство, з урахуванням інтересів та психофізичних можливостей вихованців, місцевих умов, можливостей працевлаштування випускників, продовження їх навчання у спеціальних групах професійно-технічних училищ та ліцеїв.

У Вишевицькій спеціальній школі трудове і професійне навчання здійснюється за профілями:

- столярна справа;
- сільськогосподарська праця;
- швейна справа;
- квітникарство;
- малярно-штукатурна справа.

На виконання Закону України «Про фізичну культуру і спорт» фізичне виховання здійснюється на уроках фізичної культури, ритміки, заняттях з лікувальної фізкультури, фізпауз, під час ранкової гімнастики та у спортивних гуртках з урахуванням стану здоров'я дітей під наглядом медичної сестри школи.

Розділ 5. Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Інваріантна складова Типових навчальних планів для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів обов'язково включає години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти, а саме:

- розвиток зорового або слухового сприймання, мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами, формування в них навичок просторового, соціально-побутового орієнтування тощо;

- розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім природним середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості;
  - формування компенсаційних способів діяльності, як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у загальноосвітній школі;
- створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Повноцінність базової загальної середньої освіти здобувачів освіти в школі-інтернаті забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять, які обов'язково фінансуються державою.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України № 128 від 20 лютого 2002 року заняття з лікувальної фізкультури проводяться групами та індивідуально. Для занять з ЛФК укомплектовано групи по класах відповідно до висновків спеціалістами ЦРЛ.

Наповнюваність груп 4-6 чоловік на основі однорідності дефектів за медичними показниками здобувачів освіти. Заняття з лікувальної фізкультури проводяться вчителем-дефектологом. Заняття з соціально-побутового орієнтування та ритміки проводяться в першу половину дня без поділу на групи.

Корекційні заняття з розвитку мовлення проводяться групами та регламентуються окремим розкладом. Групи комплектуються з урахуванням однорідності мовленнєвих порушень (2-4 здобувача освіти). Тривалість індивідуальних занять – 15-20 хвилин, групових – 45 хвилин.

Для проведення самопідготовки функціонує 7 виховних груп. Самопідготовка здійснюється з 17⁰⁰ до 18³⁰ годин. У ході самопідготовки, як режимний момент проводяться фізкультхвилинки.

Для всебічного розвитку вихованців в закладі працюють гуртки за інтересами, спортивні гуртки.

Вихована робота у позаурочний час здійснюється відповідно до режиму роботи школи та спрямована на формування навичок та компетентностей необхідних для успішної соціалізації дитини з особливими освітніми потребами у суспільстві.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться педагогічними працівниками, які мають відповідну педагогічну освіту.

Медичне обслуговування дітей, які навчаються в спеціальній школі, здійснюється закладами охорони здоров'я за місцем проживання. Медичний персонал закладу спеціальної освіти відповідає за виконанням здобувачів освіти листів медичних призначень лікарів медичних установ,

Медичний персонал закладу спеціальної освіти зобов'язаний надати першу медичну допомогу і звернутись до відповідного закладу охорони здоров'я.

Медичні і педагогічні працівники здійснюють системні спостереження за дітьми. Результати динамічних медичних, психолого-педагогічних спостережень систематично обговорюються на засіданнях методичних

об'єднань, педагогічної ради за участю психолого-медико-педагогічної комісії з метою уточнення змісту, форм і методів навчання, застосування індивідуального підходу до дитини.

Особлива увага приділяється лікувально-профілактичній і корекційно-розвитковій роботі, життєво-практичній спрямованості навчання, що здійснюються на основі принципів диференційованого та особистісно-орієнтованого підходів.

Основними формами організації виховного процесу є колективні справи, ігри, конкурси, виставки, свята, вечори, змагання. При їхній підготовці й проведенні використовуються прийоми та методи актуалізації суб'єктного досвіду здобувача освіти, індивідуальної та колективної рефлексії процесу й результатів діяльності.

Впровадження нетрадиційних педагогічних технологій дозволяє вирішувати багато проблем розвивального, особистісно-орієнтованого навчання, диференціації, гуманізації, формування індивідуальної освітньої перспективи здобувачів освіти. Не можна не згадати про застосування комп'ютерних та мультимедійних технологій. Комп'ютерні технології не тільки допомагають організувати освітній процес з використанням інтерактивних методів, але й отримати більш сильний зворотній зв'язок. Засоби мультимедіа дозволяють забезпечити найкращу реалізацію принципу наочності, більшою мірою сприяють зміцненню знань і на практичних заняттях – умінь. Крім того, засобам мультимедіа відводиться завдання забезпечення активного діалогу «здобувач освіти – комп'ютер».

У школі використовується, як інноваційні так і традиційні методи навчання, які є не менш дієві, а в деяких випадках без них просто не обійтися. А.Адамський стверджував, що: «Тільки наївний або дурень може вважати, що інноваційна педагогіка є універсальною заміною традиційних методів навчання». Педагогічні працівники школи застосовують традиційні та інноваційні методи навчання у постійному взаємозв'язку, які доповнюють один одного.

Розділ 6. Опис «моделі» випускника спеціальної школи

Особистість

Цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення.

Патріот

Патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини.

Інноватор

Інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Випускник спеціальної школи - це:

- особистість, що самовдосконалюється;
- громадянин, який визнає загальнолюдські цінності, поважає людей інших національностей;
- особа, яка поважає себе, усвідомлює свою цінність і визнає цінність іншої особи;

- людина, яка є вільною в виборі думки, релігії, способу життя, поважає свободу вибору та права інших людей;
- особа, загальна культура якої передбачає потребу в здоровому способі життя; культури праці;
- мешканець планети Земля, який усвідомлює себе частиною її природи і прагне до збереження флори і фауни.
- сім'янин, який є розумним чоловіком або дружиною, батьком або матір'ю, сином або дочкою, який любить і поважає свою родину.

Випускник спеціальної школи повинен:

- Освоїти на рівні вимог державних освітніх стандартів загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану;
- Опанувати основи комп'ютерної грамотності
- Уміти швидко знайти своє місце в системі соціально – економічних відносин;
- Знати і поважати культуру України і інших народів;
- Знати свої громадянські права і вміти їх реалізувати;
- Уміти усвідомлено і відповідально здійснювати вибір своїх дій і діяльності, контролювати і аналізувати їх;
- Володіти культурою життєвого самовизначення і самореалізації;
- Поважати свою і чужу гідність;
- Поважати права і свободи інших людей;
- Дотримуватись правил культури поведінки та спілкування;
- Поважати свою працю і працю інших людей;
- Мати почуття соціальної відповідальності;
- Вести здоровий спосіб життя;
- Володіти способами отримання інформації.
- Прагнути духовного і соціального благополуччя
- Повинен повністю реалізувати себе, свої індивідуальні здібності, творчий потенціал.
- Усвідомлювати різноманітні життєві цінності, власну самоцінність.
- Повинен вміти планувати своє життя відповідно до цілей, ухвалювати рішення.
- Мати життєвий досвід діяльності в групі; з книгою, з документами, приладами, комп'ютером

Відповідно до цього формуються життєво важливі компетенції і створюється модель випускника школи

Сфери компетентності	Характеристика сфер компетентності випускника
<p>Інтелектуально - пізнавальна (Готовність до безперервного навчання)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Уміння працювати з різними джерелами інформації та аналізувати її • Уміння застосовувати на практиці набуті знання та здатність використовувати знання в різних життєвих ситуаціях. • Культура мовлення, обґрунтованість своїх суджень • Володіти навичками самоаналізу та самоконтролю власної діяльності. • Уміння обирати професію. • Усвідомлювати мету навчальної діяльності • Розуміння доцільності та практичного значення отриманих знань, умінь, навичок (перспектив використання в повсякденному житті).
<p>Професійно - трудова</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Чітке уявлення про свої інтереси і можливість подальшої професійно – трудової діяльності • Усвідомлення вибору професії • Відповідальність за вибір професії • Сформованість навичок самообслуговування • Дбайливе ставлення до продуктів людської діяльності • Наявність і ступінь виконання домашніх обов'язків • Уміння щось робити своїми руками, майструвати • Відповідальність • Знання основних положень законодавства про працю, прав і обов'язків неповнолітніх в трудовій сфері • Уміння оцінювати свої можливості в подальшій професійній діяльності • Дотримання правил естетики й безпеки праці. • Уміння співробітничати з іншим, працювати в групі, парі.
<p>Соціально - правова</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Знання основних положень Конституції України. • Чіткість уявлень про права та обов'язки учнів у школі, їхня реалізація. • Дотримання норм і правил людського співіснування в школі та поза нею.

	<ul style="list-style-type: none"> • Активна участь в житті класу, школи. • Наявність досвіду участі у виборних органах учнівського самоврядування. • Знання культурних і духовних цінностей українського народу • Уміння працювати в колективі, співпрацювати, виходити з конфліктних ситуацій • Толерантність, відкритість для спілкування, • Уміння цивілізовано відстояти свої переконання.
Сімейно - побутова	<ul style="list-style-type: none"> • Вияв турботи, милосердя й терпимості до рідних і близьких. • Дотримання етичних, правових, фізіологічних, гігієнічних аспектів статевої взаємності. • Наявність чітких уявлень про різні аспекти сімейного життя. • Виконання щоденних господарсько – побутових функцій у сім'ї. • Уявлення про сутність дорослої людини, поведінку, пов'язану зі статтю. • Усвідомлення функцій батьків. • Уміння будувати взаємини з людьми на основі партнерства. • Культура поведінки в побуті. • Володіння певними навичками господарсько – економічної діяльності • Повага до старших членів сім'ї. Стосунки в сім'ї. • Розуміння соціальних ролей чоловіка та жінки в сім'ї. • Правила поведінки закоханих. • Розуміння ролі особистості в сімейних стосунках.
Культурно - дозвільна	<ul style="list-style-type: none"> • Наявність уявлень про можливості школи, району в проведенні дозвілля стосовно особистісних потреб. • Наявність улюблених занять в вільний час. • Відвідування культурних центрів (бібліотек, кіно, театрів, музеїв, виставок) • Здатність володіти комунікативною та загальнолюською культурою. • Толерантне ставлення до інших культур. • Уміння раціонально й розсудливо використовувати свій вільний час • Прагнення до збереження та збагачення

культурних і духовних цінностей.

Особистісно - етична

- Здатність оцінювати явища навколишньої дійсності, свою поведінку та інших людей з позицій моральності, почуття краси світу.
- Організованість і відповідальність, терпимість до недоліків інших людей.
- Здатність до самоповаги, самодисципліни, самокритичності, самоорганізації, саморозвитку, самовиховання, самовираження
- Чесність
- Навички планування діяльності
- Цілеспрямованість: уміння ставити ближні цілі
- Орієнтація на успіх, позитивне ставлення до себе.
- Самоусвідомлення своєї цінності і неповторності
- Здатність до самостійного прийняття рішень
- Вміння моделювати

Психолого - фізіологічна

- Наявність уявлень про особливості свого темпераменту і характеру, стану здоров'я.
- Дотримання правил особистої гігієни, захист від вірусних та інфекційних захворювань, негативне ставлення до шкідливих звичок.
- Уміння організувати режим і дотримуватися його.
- Регулярність занять фізкультурою і спортом, правильне харчування.
- Наявність досвіду особистих досягнень у спортивній діяльності щодо корекції свого фізичного стану, зовнішнього вигляду.
- Прагнення до фізичної досконалості, здорового способу життя.
- Ставлення до здоров'я як найвищої цінності.
- Володіння вміннями і навичками першої медичної допомоги, основами безпеки життєдіяльності.
- Добра фізична підготовка та міцне здоров'я.

Екологічна

- Любов до природи, прагнення до її збереження та збагачення.
- Розуміння своєї ролі в збереженні навколишнього середовища

Розділ 7. Показники реалізації освітньої програми

Контроль за освітнім процесом здійснюється посеместрово, за рік у вигляді контрольних робіт, самостійних робіт, відвідування уроків та діагностичних відстежень. Для кожного навчального предмету шкільною ПМПК розроблені та обговорені на засіданнях методичних об'єднань критерії щодо з'ясування рівня засвоєння навчального матеріалу. Кожен вчитель посеместрово заповнює таблиці «Діагностика рівня знань, умінь, навичок», де на початок року, на кінець першого семестру та на кінець року висвітлюється рівень засвоєння знань кожного учня. Підраховується загальна тенденція у навчанні – збережений рівень, динаміка, регрес. Відповідно до цього ШМПК виробляє рекомендації щодо навчання дитини надалі. Поряд з цим проводиться відстеження розвитку особистості кожної дитини. Відповідно до перспективного плану вивчення стану викладання предметів, раз на 5 років, проводиться вивчення навчальних предметів через відвідування уроків, вивчення бази викладання, рівня навченості дітей на наказ.

Згідно з річним планом роботи школи та планом контролю за якістю освітньої роботи в кінці I та II-го семестру, року адміністрація школи проводить перевірку виконання навчальних програм та практичного мінімуму з усіх предметів.

Засоби отримання інформації: відвідані адміністрацією уроки, виховні заходи, співбесіди з кожним вчителем і вихователем, вивчення навчальної документації, звіти класних керівників та вихователів за рік.

На основі програм, методичних рекомендацій щодо викладання навчальних предметів у відповідному навчальному році та розкладу уроків учителями розробляється календарне планування на навчальний рік, яке передбачає такі аспекти:

- кількість уроків, які потрібно провести впродовж навчального року відповідно до розкладу уроків;
- наявна навчально-матеріальна база викладання предметів (особливо для виконання практичної частини програми);
- рівень навчальних можливостей здобувачів освіти класу та сформованості в них загально навчальних умінь і навичок.

Перевірка виконання календарних планів проводиться у формі співбесіди з педагогами, на яку вчителі представляють:

- календарне планування;
- класні журнали;
- зошити для контрольних, практичних, лабораторних робіт;
- робочі зошити здобувачів освіти;
- поурочні плани.

У процесі проведення перевірки адміністрація школи звертає увагу на всі питання, а саме:

- відповідність кількості проведених уроків запланованій;
- стан виконання практичної частини програми;
- стан підготовки до уроків;
- стан поурочного і тематичного оцінювання;
- стан оцінювання контрольних, лабораторних, практичних робіт;
- ведення та оцінювання робочих зошитів здобувачів освіти;
- рівень навчальних досягнень школярів із предметів;
- організація роботи з подолання прогалин у шкільних знаннях та корекції знань із здобувачами освіти;
- стан повторення програмового матеріалу.

Рівень навчальних досягнень школярів відображається у таблицях «Моніторинг якості навчання здобувачів освіти», «Результати навчальних досягнень здобувачів освіти», «Кількісно-якісний склад класу», «Аналіз контрольних робіт», «Звіт про виконання навчальних програм та рівень навчальних досягнень здобувачів освіти».

Розділ 8. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Враховуючи потреби суспільства на сучасному етапі, досвід окремих спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, рекомендацій Міністерства освіти і науки України, використовуємо навчальні програми спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей підготовчого, 1-4 кл. (рекомендовано Міністерством освіти і науки України, Інститутом спеціальної педагогіки НАПН України, Київ 2014 рік); навчальні програмами для 5-7 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей, (Київ 2015 рік); навчальні програми для 8-10 класів спеціальних загальноосвітніх закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Київ, 2016 рік) рекомендовані МОН України, інститутом спеціальної педагогіки НАПН України.

Школа частково забезпечена підручниками для дітей з особливими освітніми потребами.

Основні навчально-методичні матеріали з навчальних предметів:

- аналітичні матеріали шкільного моніторингу з кожного навчального предмету (результати оцінювання знань);
- матеріали для організації контролю знань;
- матеріали роботи з дітьми групи ризику (план роботи, картки);
- інформація з навчально-методичного забезпечення кожного предмета;
- анкети, схеми аналізу уроків (картки для аналізу, картки-схеми самоаналізу);
- методичні розробки вчителів, вихователів;
- рекомендації для вчителів щодо єдиних вимог до викладання навчальних предметів та основних напрямів діяльності;
- критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів освіти з різних навчальних предметів;
- наказ про дотримання єдиного орфографічного режиму в школі;

- методичні рекомендації стосовно ведення тематичного обліку знань здобувачів освіти;
- матеріали проведення шкільних предметних тижнів;
- матеріали для оформлення шкільних кабінетів.

Діагностичні матеріали:

- результати діагностики педагогічного колективу (анкетування, діагностика рівня професійних утруднень тощо);
- моніторинг педагогічної діяльності педагогів (анкетування, результати самоаналізу уроків, виховних заходів та аналізу уроків, виховних заходів своїх колег);
- матеріали атестації вчителів, вихователів, роботи з молодими спеціалістами.

Матеріали з виховної роботи:

- плани роботи предметних гуртків, факультативів;
- матеріали з організації виховної роботи в групах та класних колективах;
- матеріали для роботи з батьками або особами, які їх замінюють;
- матеріали на допомогу класним керівникам, вихователям груп.

Узагальненні матеріали з досвіду роботи педагогів (портфоліо), система постійних і динамічних стендів:

- «Від атестації до атестації»;
- «Інноваційні педагогічні технології»;
- «На допомогу класному керівникові, вихователю»;
- «Організація самоосвіти педагога»
- «Скарбниця педагогічного досвіду».

Навчальний план
 Вишевицької спеціальної школи Житомирської обласної ради
 на 2020-2021 навчальний рік для першого класу

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		1	Разом
Мовно-літературна	Українська мова та літературне читання	7	7
Математична	Математика	4	4
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3	3
Технологічна Інформатична	Трудове навчання	2	2
Мистецька*	Образотворче мистецтво	1	1
	Музичне мистецтво	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Усього:		21	21
Корекційно- розв'язкова робота	Розвиток мовлення	4	4
	Лікувальна фізкультура	2	2
	Соціально-побутове орієнтування	2	2
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації:			
	українознавство	1	1
	сходинки до інформатики	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження:		20	20
Сумарна кількість годин:		31	31

В. о. директора :

Т.І.Єсипенко

Навчальний план
 Вишевицької спеціальної школи Житомирської обласної ради
 на 2020-2021 навчальний рік для **4-х класів**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин		
		4	4	Разом
Мови і література	Українська мова	7	7	14
Математика	Математика	4	4	8
Природознавство	Природознавство	2	2	4
Суспільствознавство	Я у світі	1	1	2
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	2	2	4
	Основи здоров'я	1	1	2
Технології	Трудове навчання	2	2	4
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	2
	Образотворче мистецтво	1	1	2
Разом:		21	21	42
Корекційно-розвиткові заняття	Розвиток мовлення	4	4	8
	Ритміка	1	1	2
	Лікувальна фізкультура	1	1	2
	Соціально-побутове орієнтування	2	2	4
Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття:				
	сходинки до інформатики	1	1	2
Гранично допустиме навчальне навантаження (без корекційно-розвиткових занять):		22	22	44
Сумарна кількість годин:		30	30	60

В. о. директора :

Т.І.Єсипенко

Навчальний план
 Вишевицької спеціальної школи Житомирської обласної ради
 на 2020-2021 навчальний рік для **5-8 класів**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень				
		5	6	7	8	Разом
Мови і літератури	Українська мова	3	3	3	3	12
	Українська література	2	2	2	2	8
Суспільствознавство	Історія України	-	-	2	2	4
	Я у світі	1	-	-	-	1
Математика	Математика	4	5	4	4	17
Природознавство	Природознавство	1	1	1	2	5
	Географія	-	2	1	2	5
	Фізика і хімія в побуті	-	-	2	2	4
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	1	4
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1	4
Технології	Трудове навчання	7	8	8	8	31
	Інформатика	1	1	1	1	4
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	4
	Фізична культура	2	2	2	2	8
Разом:		24	27	29	31	111
Корекційно-розвиткові заняття	Соціально-побутове орієнтування	2	2	2	2	8
	Розвиток мовлення	1	1	1	1	4
	Лікувальна фізкультура (ритміка)	2	2	2	2	8
Додаткові години на навчальні предмети факультативи, індивідуальні заняття та консультації:						4
математика		1	-	-	-	
Українська мова, література		-	1	-	-	
українська література		-	-	1	-	
Історія України		-	-	-	1	
Гранично допустиме навантаження:		25	28	30	32	
Всього (без розподілу класів на групи)		30	33	35	37	135
Всього (з поділом класів на групи)		37	41	43	45	166

В. о. директора:

Т. І. Єсипенко

Перелік навчальних підручників за якими навчаються здобувачі освіти:

Вавіна Л.С.

Буквар: підруч. для уч. підготовч., 1 кл. спец. загальноосв. навч. закл. (F-70).- К.: «Інкунабула», 2017. -208 с.

Трикоз С.В.

Природознавство 1 клас: підруч. для спец. загальноосв. навч. закл. (F-70).- Харків: Оберіг, 2014. - 88 с.: іл.

Гладченко І.В.

Основи здоров'я: 1 клас: підруч. для спец. загальноосв. навч. закл. (F-70).- К: Либідь, 2017. - 112 с.: іл.

Чеботарьова О.В.

Трудове навчання: 1 клас: підруч. для спец. загальноосв. навч. закл. (F-70).- К: Либідь, 2016. - 112 с.: іл.

Ляшенко Н.В.

Літературне читання: 2 клас: підруч. для спец. загальноосв. навч. закл. .- К: «Інкунабула», 2015. -136 с.

Королько Н.І.

Математика: 2 клас: підруч. для спец. загальноосв. навч. закл. .- К: Либідь, 2015. - 96 с.: іл.

Гуз К.Ж., Ільченко В.Р.

Я і Україна. Довкілля. 2 клас: підруч. для спец. загальноосв. навч. закл. .- Полтава: Довкілля- К, 2003. - 128 с.: іл.

Трикоз С.В.

Природознавство: 2 клас: підруч. для спец. загальноосв. навч. закл. .- К: Либідь, 2016. - 96 с.: іл.

Чеботарьова О.В.

Трудове навчання: 2 клас: підруч. для спец. загальноосв. навч. закл. (F-70).- К: Либідь, 2016. - 112 с.: іл.

Чеботарьова О.В.

Трудове навчання: 3 клас: підруч. для спец. загальноосв. навч. закл. (F-70).- К: Либідь, 2017. - 112 с.: іл.

Висоцька А.М.

Українська мова:

ДЛЯ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Програми

	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення дітей з помірною розумовою відсталістю в процесі ознайомлення з природою» для підготовчих, 1-4 класів для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю.	Хайдарова О.С., Блеч Г.О.	Підг. 1-4	mon.gov.ua imzo.gov.ua	2016
2.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення з використанням методики ТАН-Содерберг» для підготовчих, 1-4 класів для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю.	Заремба В.В., Лішук Н.І., Морозова Н.В., Блеч Г.О.	Підг., 1-4	mon.gov.ua imzo.gov.ua	2016
3.	корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура» для підготовчих, 1-4 класів для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю.	Бобренко І.В.	Підг., 1-4	mon.gov.ua imzo.gov.ua	2016
4.	навчальних програм: «Українська мова», «Математика», «Природознавство», «Я у світі», «Фізична культура», «Основи здоров'я», «Трудове навчання», «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Соціально-побутове орієнтування».	За ред. Макарчук Н. О.	Підг., 1-4	mon.gov.ua	2014
5.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Азбука творчості» для підготовчих, 1-4 класів для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з розумовою відсталістю.	Чеботарьова О.В., Брусенська І.М.	Підг., 1-4	mon.gov.ua imzo.gov.ua	2016
6.	Програма з української мови для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей	Вавіна Л. С.	Підг., 1-4	mon.gov.ua	2010
7.	Програма з трудового навчання для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей.	Мерсіянова Г. М.	підг. 1-4	mon.gov.ua	2010
8.	Програма «Я і Україна (довкілля)» для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей.	Мякушко О. І.	підг. 1-4	mon.gov.ua	2011
9.	Програма з математики для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей.	Волнянська Н. В., Юр'єва Ю. М., Засуха Г. П.	підг. 1-4	mon.gov.ua	2012
10.	Комплект навчальних програм: «Українська мова», «Українська література», «Математика», «Природознавство», «Я у світі», «Фізична культура», «Основи здоров'я», «Трудове навчання», «Музичне мистецтво», «Інформатика», «Образотворче мистецтво»,	За ред. Макарчук Н. О.	5	mon.gov.ua	2014

	«Соціально-побутове орієнтування».				
1	Програми з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» (варіативний модуль «Подорож у життя») для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями.	Міненко А. В., Грикун А. С.	5-10	mon.gov.ua imzo.gov.ua	2017
1	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями.	Редько Л. О., Безкоровайна Л. А., Гладченко І. В.	5-10	mon.gov.ua imzo.gov.ua	2017
1	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Театральна логоритміка» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями.	Папета О. В., Іванченко С. В., Гладченко І. В.	5-10	mon.gov.ua imzo.gov.ua	2017
1	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Ритміка» (барабанотерапія) для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями.	Сухорукова О., Василевська Л., Гладченко І. В.	5-10	mon.gov.ua imzo.gov.ua	2017
1	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями.	Бобренко І. В.	5-10	mon.gov.ua imzo.gov.ua	2017
1	Комплект навчальних програм для 6-7 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для розумово відсталих дітей: «Українська мова», «Українська література», «Математика», «Природознавство», «Фізика і хімія в побуті», «Трудове навчання: «Квітникарство», «Швейна справа», «Взуттєва справа», «Офісно-палітурна справа», «Сільськогосподарська справа», «Художні вироби з деревини та металу», «Кухарська справа», «Інформатика», «Основи здоров'я», «Фізична культура», «Історія України 7-9 класи», «Географія 6-9 класи», «Образотворче мистецтво 6-8 класи».	За ред. Колупаєвої А. А., Макачук Н. О.	6-7	mon.gov.ua	2015
1	Географія	Липа В. О., Одинченко Л. К.	6-9	Поліграфкнига	2010
1	Природознавство	Блеч Г. О.	5-9	Поліграфкнига	2010
1	Соціально-побутове орієнтування	Мерсіянова Г. М., Гіренко Н. А.	5-10	mon.gov.ua	2010
2	Українська мова	Кравець Н. П.	5-10	Інкунабула	2008
2	Читання	Кравець Н. П.	5-10	Інкунабула	2008
2	Фізика і хімія у побуті	Бондар В. І., Заяц І. В.	7-9	Поліграфкнига	2010
2	Трудове навчання. Швейна справа	Мерсіянова Г. М.	4-10	Поліграфкнига	2010
2	Трудове навчання. Квітникарство	Чеботарьова О. В.	4-10	Поліграфкнига	2010
2	Основи здоров'я	Вдовіченко І. В.	5-10	Поліграфкнига	2010

Підручники

26.	Буквар	Вавіна Л. С.	підг., 1	Інкунабула	2017
27.	Навчальний посібник з письма (ч.1)	Вавіна Л. С., Кравець Н. П.	підг., 1	Інкунабула	2013
28.	Навчальний посібник з письма (ч.2)	Вавіна Л. С., Кравець Н. П.	підг., 1	Інкунабула	2013
29.	Буквар	Вавіна Л. С.	підг., 1	Інкунабула	2013
30.	Природознавство	Трикоз С. В.	підг.	Оберіг	2014
31.	Основи здоров'я	Гладченко І. В.	підг.	Оберіг	2014
32.	Трудове навчання	Чеботарьова О. В., Гнатенко В. С.	підг.	Либідь	2015
33.	Соціально-побутове орієнтування	Ярмола Н. А.	підг.	Либідь	2015
34.	Математика	Ардобацька К. В.	1	Либідь	2015
35.	Соціально-побутове орієнтування	Ярмола Н.А.	1	Либідь	2016
36.	Основи здоров'я	Гладченко І.В.	1	Либідь	2017
37.	Трудове навчання	Чеботарьова О. В., Гнатенко В. С.	1	Либідь	2016
38.	Математика	Королько Н. І.	2	Либідь	2014
39.	Трудове навчання	Чеботарьова О.В., Гнатенко О.В.	2	Либідь	2016
40.	Навчальний посібник з математики	Королько Н. І.	2	Либідь	2015
41.	Літературне читання	Кравець Н. П.	2	Інкунабула	2015
42.	Українська мова	Висоцька А. М., Блеч Г. О.	2	Либідь	2016
43.	Природознавство	Трикоз С. В.	2	Либідь	2016
44.	Математика	Ардобацька К. В.	3	Либідь	2013
45.	Українська мова	Висоцька А.М.	3	Либідь	2017
46.	Літературне читання	Вавіна Л. С.	3	Інкунабула	2016
47.	Трудове навчання	Чеботарьова О.В., Гнатенко В.С.	3	Либідь	2017
48.	Трудове навчання	Мерсіянова Г. П., Хохліна О. П.	3	Ліга	2009
49.	Математика	Королько Н.І.	4	Либідь	2017
50.	Українська мова	Ільїна В. В., Дубовецький О. Л.	4	Освіта	2000
51.	Швейна справа	Мерсіянова Г. М., Альонкіна Н. П.	4	Форум	2001

52.	Українська мова	Плешканівська Г. М.	5	Богдана	2007
53.	Українська література	Кравець Н.П., Дмитрієва М.В.	5	Інкунабула	2016
54.	Математика	Чекурда В. В. та ін.	5	Перун	2005
55.	Швейна справа	Мерсіянова Г. М.	5	Благовіст	2001
56.	Соціально-побутове орієнтування «Світ навколо тебе»	Дробот Л. С.	5	Проза	2005
57.	Навчальний посібник «Світ навколо тебе»	Гіренко Н. А., Кізіченкова С. М.	5	Либідь	2015
58.	Математика	Королько Н. І.	6	Либідь	2014
59.	Швейна справа	Мерсіянова Г. М., Альонкіна Н. П.	6	Либідь	2013
60.	Навчальний посібник з трудового навчання швейній справі	Мерсіянова Г. М., Альонкіна Н. П.	6	Либідь	2013
61.	Природа рідного краю	Одинченко Л. А., Липа В. О.	6	Либідь	2013
62.	Читанка	Турчинська В. Є.	6	Освіта	2000
63.	Природознавство. Нежива природа.	Стожок Л. С., Любарець О. В.	6	Освіта	2002
64.	Соціально-побутове орієнтування «Світ навколо тебе»	Дробот Л. С.	6	Проза	2005
65.	Трудове навчання	Терещук Б. М.	6	Благовіст	2002
66.	Швейна справа	Мерсіянова Г. М., Альонкіна Н. П.	6	Либідь	2013
67.	Навчальний посібник з трудового навчання «Швейна справа»	Мерсіянова Г. М., Альонкіна Н. П.	6	Либідь	2013
68.	Географія	Дробот Л.С., Одинченко Л. К.	7	Проза	2005
69.	Історія України	Косенко Ю.М.	7	Букрек	2016
70.	Фізика	Бондар В. І., Заєць Т. В.	7	Інкунабула	2008
71.	Соціально-побутове орієнтування «Світ навколо тебе»	Дробот Л. С.	7	Проза	2009
72.	Українська мова	Сидоренко І. М.	7	Освіта	2000
73.	Літературне читання	Кравець Н. П., Єременко І. Г., Чекурда О. Д.	7	Інкунабула	2014
74.	Природознавство. Рослини	Гурина Г. І., Чопик Г. Я.	7	Богдана	2003
75.	Трудове навчання	Терещук Б. М.	7	Благовіст	2003
76.	Літературна читанка	Нижник Л. І., Сагірова О. С.	8	Освіта	2001

77.	Оповідання з історії України	Плешканівська Г. М.	8	Богдана	2002
78.	Фізика	Бондар В. І., Гнатюк Л. М.	8	Богдана	2002
79.	Трудове навчання	Терещук Б. М.	8	Благовіст	2003
80.	Українська мова	Турчинська В. Є.	9	Освіта	2000
81.	Літературне читання	Плешканівська Г. М.	9	Освіта	2002
82.	Фізика та побутова хімія	Бондар В. І., Гнатюк Л. М.	9	Богдана	2003
83.	Географія України	Одинченко Л. К., Липа В. О.	9	Либідь	2014
84.	Навчальний посібник з географії	Одинченко Л. К.	9	Либідь	2015
85.	Трудове навчання	Терещук Б. М.	9	Благовіст	2004
86.	Українська мова	Кравець Н. П.	10	Інкунабула	2013
87.	Трудове навчання	Терещук Б. М.	10	Благовіст	2005
88.	Сільськогосподарська праця	Волошенюк К. С., Василишин О.	8-10	Ліга	2009

Модель випускника Вишевицької спеціальної школи Житомирської обласної ради

Сфери компетентності	Характеристика сфер компетентності випускника
Інтелектуально - пізнавальна (Готовність до безперервного навчання)	<ul style="list-style-type: none"> • Уміння працювати з різними джерелами інформації та аналізувати її • Уміння застосовувати на практиці набуті знання та здатність використовувати знання в різних життєвих ситуаціях. • Культура мовлення, обґрунтованість своїх суджень • Володіти навичками самоаналізу та самоконтролю власної діяльності. • Уміння обирати професію. • Усвідомлювати мету навчальної діяльності • Розуміння доцільності та практичного значення отриманих знань, умінь, навичок(перспектив використання в повсякденному житті.
Професійно - трудова	<ul style="list-style-type: none"> • Чітке уявлення про свої інтереси і можливість подальшої професійно – трудової діяльності • Усвідомлення вибору професії • Відповідальність за вибір професії • Сформованість навичок самообслуговування • Дбайливе ставлення до продуктів людської діяльності • Наявність і ступінь виконання домашніх обов'язків • Уміння щось робити своїми руками, майструвати • Відповідальність • Знання основних положень законодавства про працю, прав і обов'язків неповнолітніх в трудовій сфері • Уміння оцінювати свої можливості в подальшій професійній діяльності • Дотримання правил естетики й безпеки праці. • Уміння співробітничати з іншим, працювати в групі, парі.
Соціально - правова	<ul style="list-style-type: none"> • Знання основних положень Конституції України. • Чіткість уявлень про права та обов'язки учнів у школі, їхня реалізація. • Дотримання норм і правил людського співіснування в школі та поза нею.

	<ul style="list-style-type: none"> • Активна участь в житті класу, школи. • Наявність досвіду участі у виборних органах учнівського самоврядування. • Знання культурних і духовних цінностей українського народу • Уміння працювати в колективі, співпрацювати, виходити з конфліктних ситуацій • Толерантність, відкритість для спілкування, • Уміння цивілізовано відстояти свої переконання.
<p>Сімейно - побутова</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Вияв турботи, милосердя й терпимості до рідних і близьких. • Дотримання етичних, правових, фізіологічних, гігієнічних аспектів статевої взаємності. • Наявність чітких уявлень про різні аспекти сімейного життя. • Виконання щоденних господарсько – побутових функцій у сім'ї. • Уявлення про сутність дорослої людини, поведінку, пов'язану зі статтю. • Усвідомлення функцій батьків. • Уміння будувати взаємини з людьми на основі партнерства. • Культура поведінки в побуті. • Володіння певними навичками господарсько – економічної діяльності • Повага до старших членів сім'ї. Стосунки в сім'ї. • Розуміння соціальних ролей чоловіка та жінки в сім'ї. • Правила поведінки закоханих. • Розуміння ролі особистості в сімейних стосунках.
<p>Культурно - дозвільна</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наявність уявлень про можливості школи, району в проведенні дозвілля стосовно особистісних потреб. • Наявність улюблених занять в вільний час. • Відвідування культурних центрів (бібліотек, кіно, театрів, музеїв, виставок) • Здатність володіти комунікативною та загальнолюдською культурою. • Толерантне ставлення до інших культур. • Уміння раціонально й розсудливо використовувати свій вільний час • Прагнення до збереження та збагачення

культурних і духовних цінностей.

Особистісно - етична

- Здатність оцінювати явища навколишньої дійсності, свою поведінку та інших людей з позицій моральності, почуття краси світу.
- Організованість і відповідальність, терпимість до недоліків інших людей.
- Здатність до самоповаги, самодисципліни, самокритичності, самоорганізації, саморозвитку, самовиховання, самовираження
- Чесність
- Навички планування діяльності
- Цілеспрямованість: уміння ставити ближні цілі
- Орієнтація на успіх, позитивне ставлення до себе.
- Самоусвідомлення своєї цінності і неповторності
- Здатність до самостійного прийняття рішень
- Вміння моделювати

Психолого - фізіологічна

- Наявність уявлень про особливості свого темпераменту і характеру, стану здоров'я.
- Дотримання правил особистої гігієни, захист від вірусних та інфекційних захворювань, негативне ставлення до шкідливих звичок.
- Уміння організувати режим і дотримуватися його.
- Регулярність занять фізкультурою і спортом, правильне харчування.
- Наявність досвіду особистих досягнень у спортивній діяльності щодо корекції свого фізичного стану, зовнішнього вигляду.
- Прагнення до фізичної досконалості, здорового способу життя.
- Ставлення до здоров'я як найвищої цінності.
- Володіння вміннями і навичками першої медичної допомоги, основами безпеки життєдіяльності.
- Добра фізична підготовка та міцне здоров'я.

Екологічна

- Любов до природи, прагнення до її збереження та збагачення.
- Розуміння своєї ролі в збереженні навколишнього середовища

- **Готовність до зміни свого стилю життя заради захисту довкілля**

Розділ 7. Показники реалізації освітньої програми

Контроль за освітнім процесом здійснюється посеместрово, за рік у вигляді контрольних робіт, самостійних робіт, відвідування уроків та діагностичних відстежень. Для кожного навального предмету шкільною ПМПК розроблені та обговорені на засіданнях методичних об'єднань критерії щодо з'ясування рівня засвоєння навчального матеріалу. Кожен вчитель посеместрово заповнює таблиці «Діагностика рівня знань, умінь, навичок», де на початок року, на кінець першого семестру та на кінець року висвітлюється рівень засвоєння знань кожного учня. Підраховується загальна тенденція у навчанні – збережений рівень, динаміка, регрес. Відповідно до цього ШМПК виробляє рекомендації щодо навчання дитини надалі. Поряд з цим проводиться відстеження розвитку особистості кожної дитини. Відповідно до перспективного плану вивчення стану викладання предметів, раз на 5 років, проводиться вивчення навчальних предметів через відвідування уроків, вивчення бази викладання, рівня навченості дітей на наказ.

Згідно з річним планом роботи школи та планом контролю за якістю освітньої роботи в кінці I та II-го семестру, року адміністрація школи проводить перевірку виконання навчальних програм та практичного мінімуму з усіх предметів.

Засоби отримання інформації: відвідані адміністрацією уроки, виховні заходи, співбесіди з кожним вчителем і вихователем, вивчення навчальної документації, звіти класних керівників та вихователів за рік.

На основі програм, методичних рекомендацій щодо викладання навчальних предметів у відповідному навчальному році та розкладу уроків учителями розробляється календарне планування на навчальний рік, яке передбачає такі аспекти:

- кількість уроків, які потрібно провести впродовж навчального року відповідно до розкладу уроків;
- наявна навчально-матеріальна база викладання предметів (особливо для виконання практичної частини програми);
- рівень навчальних можливостей здобувачів освіти класу та сформованості в них загально навчальних умінь і навичок.

Перевірка виконання календарних планів проводиться у формі співбесіди з педагогами, на яку вчителі представляють:

- календарне планування;
- класні журнали;
- зошити для контрольних, практичних, лабораторних робіт;
- робочі зошити здобувачів освіти;
- поурочні плани.

У процесі проведення перевірки адміністрація школи звертає увагу на всі питання, а саме: